

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Åldersgräns för användning av kosmetiska solarier

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I remissen föreslås ändring i strålskyddslagen (1988:220), strålskyddsförordningen (1998:293) samt i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter. I slutbetänkandet Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form (SOU 2011:18) lämnades ett förslag att införa en 18-årsgräns för användning av kosmetiska solarier. Regelrådet har yttrat sig över betänkandet (Dnr: N2008:05/2011/95). Efter beredning inom Regeringskansliet har betänkandets förslag kompletterats med ytterligare bestämmelser om hur åldersgränsen ska utformas och upprätthållas samt hur tillsynsmyndigheterna ska bedriva tillsyn över solarieverksamheter.

Det föreslås införande av ett förbud mot att yrkesmässigt upplåta kosmetiskt solarium till en person som inte har fyllt 18 år. En skyldighet föreslås för den som yrkesmässigt upplåter kosmetiskt solarium att förvissa sig om att konsumenten har fyllt 18 år. Det föreslås att det i anslutning till solariet ska finnas en klart och tydligt synbar skylt som upplyser om förbudet. Vidare föreslås att den som yrkesmässigt upplåter ett kosmetiskt solarium ska se till att personalen får den information och stöd som den kan behöva för att kunna följa bestämmelserna samt bedriva särskild kontroll och ha ett egenkontrollprogram för detta. Straff föreslås för den som bryter mot förbudet att yrkesmässigt upplåta ett kosmetiskt solarium till den som inte har fyllt 18 år och miljöstraffavgift föreslås för den som inte har anmält sin verksamhet till kommunen. Strålskyddsmyndigheten föreslås få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om bl.a. anmälningsplikt för ett kosmetiskt solarium.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Syftet med förslaget

Enligt konsekvensutredningen är hudcancer den näst vanligaste cancerformen i Sverige och den som ökar mest. Det framgår att den kraftiga ökningen som skett under de senaste åren är ett tydligt tecken på att hudcancer inte bara är ett utbrett hälsoproblem utan också ett ekonomiskt problem. Det anges att utifrån en forskningsrapport rekommenderar Världshälsoorganisationen en nedre åldersgräns på 18 år för solning i solarium samt att EU:s vetenskapliga kommitté Scientific Committee on Consumer Products (SCCP) rekommenderar att kosmetiska solarier inte används av individer under 18 år i syfte att göra huden brun.

Regelrådet finner att redovisningen av syftet med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Av konsekvensutredningen framgår att om en reglering av åldersgräns inte kommer till stånd ökar risken att dagens unga människor drabbas av hudcancer i vuxen ålder. Det anges att ett ökat antal personer som drabbas av hudcancer leder vidare till att samhällets kostnader kommer att öka i form av direkta kostnader som sjukvårdskostnader och indirekta kostnader som produktionsbortfall till följd av dödsfall. Som alternativa lösningar beskrivs informationsinsatser istället för åldersgräns, passerkort istället för kontrollköp och egenkontroll samt teknisk anordning för avläsning av biometriska kännetecken. I konsekvensutredningen presenteras motiveringar till varför dessa alternativ inte är tillräckliga.

Regelrådet finner att redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen beskrivs att förslaget överensstämmer med direktiv och rekommendationer från EU. I remissen beskrivs närmare om Sveriges skyldigheter utifrån anmälningsdirektivet (98/34/EG), tjänstedirektivet (2006/123/EG), lågspänningsdirektivet (2006) samt direktivet om medicintekniska produkter (93/43/EEG).

Enligt Regelrådet hade det varit önskvärt med utförligare information om de aktuella EU-direktiven i konsekvensutredningen eller åtminstone en tydlig hänvisning till relevant avsnitt i remissen.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det beskrivs i konsekvensutredningen att tidpunkten för ikraftträdande inte bedöms vara kritisk. En övergångsperiod anges vara nödvändig för att verksamhetsutövarna ska få tid på sig att vidta nödvändiga åtgärder för att anpassa verksamheterna till de krav som ställs, särskilt avseende obemannade solarier. Det framförs att en övergångsperiod på två år är tillräcklig. I remissen föreslås att förbudet samt skyldigheterna att förvissa sig om att solaren har fyllt 18 år, att informera om förbudet med en skylt och att ha ett egenprogram och att utbilda personal ska träda i kraft den 1 juli 2017. I övrigt föreslås ändringarna träda i kraft den 1 januari 2016.

Enligt Regelrådet finns en redovisning av tidpunkt för ikraftträdande men det saknas helt en redovisning av behov av speciella informationsinsatser. Med hänsyn till att förslaget kan förväntas få en betydande påverkan för många småföretag kan det inte uteslutas att det finns behov av speciella informationsinsatser. Eftersom det saknas både en beskrivning och ett ställningstagande till ett sådant eventuellt behov är redovisningen, enligt Regelrådet, ofullständig.

Regelrådet finner att redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande är godtagbar. Redovisningen av behovet av speciella informationsinsatser saknas och är därmed bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Enligt konsekvensutredningen kommer förslaget att påverka hela solariebranschen, men verksamhetsutövare som driver obemannade kosmetiska solarier kommer att drabbas mest. Det framgår att Strålsäkerhetsmyndigheten uppskattar att det finns ca 700 obemannade solarier och 1 000

bemannade solarier i Sverige. Den övervägande delen anges vara franchisetagare eller småföretagare. Ungefär 500 solarieföretag beskrivs ha solarieupplåtelse som sin enda verksamhet. Vidare framgår att det kan finnas ett mörkertal eftersom det kan bedrivas solarieverksamheter som inte har anmält sin verksamhet.

Enligt Regelrådet saknar konsekvensutredningen en redovisning av företagens genomsnittliga ekonomiska storlek, exempelvis nettoomsättning. För främst verksamhetsutövare som driver obemannade solarier hade sådan information varit av värde för att kunna sätta den ekonomiska storleken i relation till de kostnader som följer av förslaget.

Regelrådet finner att redovisningen av berörda företag är bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Av konsekvensutredningen framgår att verksamhetsutövarna kommer att behöva upprätta ett egenkontrollprogram. Det anges i huvudsak vara ett engångsarbete vilket kommer att ta viss tid men också löpande kontroller för att upprätthålla egenkontrollprogrammet som anges vara mindre tidskrävande efter att en rutin har uppnåtts. Vidare framgår att verksamhetsutövarna redan bör ha vissa rutiner för att säkerställa att nuvarande regler följs. Verksamhetsutövarna beskrivs också behöva lägga tid på administration av personal.

Enligt Regelrådet saknas det helt en uppskattning av tidsåtgång och kostnad för de berörda företagen att uppfylla de administrativa kraven. I avsaknad på en sådan redovisning kan förslagets effekt på företagens administrativa kostnader inte bedömas.

Regelrådet finner att redovisningen av administrativa kostnader är bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

Av konsekvensutredningen framgår att det krävs arbetskraft vid de obemannade anläggningarna för att upprätthålla 18-årsgränsen. Ett genomsnittligt obemannat solarium beskrivs ha öppet mellan 07:00 och 23:00, vilket innebär att det krävs 2,5 heltidstjänster för att bemanna solarier under hela öppethållandet. Med en genomsnittlig lön på ca 21 000 kr, som medför en årskostnad för arbetsgivare på 300 000, anges det medföra en total kostnad på 750 000 kr per år exklusive ersättning för obekvämt arbetstid, om samma öppettider upprätthålls.

Verksamhetsutövarna beskrivs också behöva lägga tid på att informera sin personal om hur den ska gå tillväga vid ålderskontroll samt lägga tid på rekrytering av personal. I konsekvensutredningen anges att det sannolikt kommer vara stor personalomsättning eftersom arbetet är okvalificerat. Därutöver framgår att förslaget innebär minskade intäkter genom att kundkretsen som i dag består av minderåriga kommer att falla bort.

Enligt Regelrådet har de primära ekonomiska kostnadseffekterna för enskilda obemannade solarier beräknats. Avseende andra ekonomiska effekter som följer av förslaget saknas helt försök till uppskattningar av främst intäktsförändringar men också förändringar i tidsåtgång och andra kostnader. I avsaknad av sådana uppgifter är beskrivningen ofullständig. Som framgår under beskrivningen av berörda företag saknas en redovisning av de berörda företagens ekonomiska storlek. En sådan redovisning i kombination med de redovisade kostnadsförändringarna hade också kunnat ge en tydligare bild av hur många företag som kan komma att få problem med att fortsätta bedriva sin verksamhet.

Regelrådet finner att redovisningen av andra kostnader och verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen beskrivs att en verksamhet som redan i dag är bemannad kommer ha möjlighet att snabbare nå kundkretsen och därigenom få en konkurrensfördel jämfört med verksamheter som är obemannade. Det framgår också att verksamheter som har dels bemanning, dels andra typer av produkter och tjänster än solarieverksamhet, kommer att ha lättare att fortsätta att erbjuda solarieresolning som tjänst. Vidare anges att för obemannade verksamheter kan kostnaderna för att kunna bibehålla långa öppettider vara alltför hög och att detta kan komma att begränsa öppettiderna och tillgängligheten. I slutändan beskrivs det kunna innebära att verksamheterna inte kommer att kunna konkurrera lika väl som verksamheter med längre öppettider och att en del obemannade solarieverksamheter därmed kan komma att sluta med verksamheten.

Regelrådet delar bedömningen och finner att redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen finns ingen särskild redovisning av påverkan på företagen i andra avseenden. Om förslaget inte bedöms medföra någon påverkan i andra avseenden ska detta anges och motiveras.

Regelrådet finner att redovisningen av påverkan på företagen i andra avseenden är bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen finns ingen särskild redovisning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Enligt Regelrådet innehåller andra delar av konsekvensutredningen uppgifter om att flera småföretag kommer att få betydande ekonomiska problem till följd av förslaget vilket kan resultera i en nedläggning av flera verksamheter. Vidare har motiveringar redovisats till varför någon alternativ lösning inte har bedömts som möjlig. Sammantaget ger redovisningen i konsekvensutredningen, enligt Regelrådet, en tillräckligt tydlig bild av förslagets effekt för små företag och varför särskild hänsyn inte kan tas till dessa. Det hade dock varit önskvärt med en separat bedömning och motivering i konsekvensutredningen avseende behovet av särskilda hänsyn till små företag.

Regelrådet finner att redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Enligt Regelrådet innehåller konsekvensutredningen i flera delar en relativt tydlig redovisning av förslagets effekter för berörda företag. Den ekonomiska påverkan på företagen är dock ofullständigt redovisad och det saknas helt en redovisning av den ekonomiska storleken på berörda företag. Med hänsyn till att förslaget kan förväntas medföra en betydande påverkan för åtminstone vissa av de företag som berörs och att flera verksamhetsutövare därför förväntas få svårigheter att fortsätta bedriva sin verksamhet hade en utförligare redovisning varit nödvändig. Mot den bakgrunden finner Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 21 september 2015.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist ordförande, Lennart Palm, Leif Melin, Eleonor Kristoffersson och Samuel Engblom.

Ärendet föredrogs av Christian Pousette.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Christian Pousette
Föredragande